

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

“Təsdiq edirəm”

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos.Zaur Məmmədov.

“12” sentyabr 2025 - cü il.

Fənn sillabusu

İxtisas: 050706 “Meşəçilik”(A+B)

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmləri.

Fənnin adı: “Bəzək bağçılığı və peyzaj dizaynı” (Azərbaycan Respublikası; Təhsil Nazirliyi Elmi-Metodik şurasının “Kənd Təsərrüfatı” bölməsinin 09.01.2009-cu il tarixli iclasının qərarı protokol N 22\1 ilə təsdiq edilmişdir.

I. Fənn haqqında məlumat:

Kodu:İPF-B25

Tədris ili: III(2025-2026)

Semestr: V(payız)

Tədris yükü:Cəmi 120 saat. Auditoriyadan kənar 75 saat. Auditoriya- 45 saat.(Mühazirə - 30 saat, laboratoriya-15 saat)

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya №:314

Saat: 2-ci gün 2-ci saat 3-cü saat

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Tağıyev Niyaz Tarverdi oğlu

Məsləhət günləri və saati: III gün saat 14⁰⁰

E-mail ünvanı:niyaztagyev@yandex.ru

Kafedranın ünvanı: Füzuli 170 a

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri

1. Həsənov Z.M, Əliyev C.M.Meyvəçilik. Bakı, 2011, 519 s.

2. İbadlı O.,AğamirovÜ.,Bayramov A. Gülçülük.B., 2003

3. İbadlı O., Mehdiyev A.Abşeron .əraitində sarmaşan bitkilərin becərilməsi.B.2006 .

4. ХессайонД.Г.Все о саде за которм легко ухаживать.М.2006

5. ХессайонД.Г.Все о декоративных деревьях и кустарниках.М.2007

6. ХессайонД.Г.Все о клумбовых растениях.М.2008.

ƏLAVƏ

1.Хессайон Д.Г. Все о розах.М.2008.

2.Энциклопедия садового цветоводства.М.Олма-Пресс,2003

3.İnternet resursları.

IV.Prerekvizitlər:Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvezit fənn yoxdur.

V.Korrekvezitlər:Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Proqram tədris planında “Bəzək bağçılığı ” fənni üzrə nəzərdə tutulmuş bütün məsələləri əhatə edir. Tələbə bu proqram əsasında formalı ağac və kolların yaradılmasında istifadə edilən mexanizmlər, qurğular, dayaqqlar, alət və avadanlıqlarla tanış olur, onların istifadə yollarını öyrənir, hər bir bəzək formasının yaradılması prinsipini mənimsəyir, onun praktiki icrasını həyata keçirir və landşaft quruculuğunda onların yerini müəyyənləşdirməyi öyrənir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər:Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu

haldə tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə:Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.Imtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər.

IX.Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərsi başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.

8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir

7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür

5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir

4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir

3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var

0 bal – suala cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semester nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək

X.Təqvim mövzu planı: Cəmi 45 saat. mühazirə - 30, laboratoriya - 15 saat.

No	Mühazirə mövzuları	saat	tarix
1	Mövzu-1.Bəzək bağçılığı fənninin predmeti,məqsədi və vəzifələri.Bəzək bitkilərinin təsnifatı Plan: 1.Bəzək bağçılığı fənninin predmeti. 2.Bəzək bağçılığı fənninə giriş,fənnin digər elmlərlə əlaqəsi. 3.Bəzək bitkilərinin mənşə mərkəzləri. 4.İynəyarpaqlı bitkilər. 5.Qızılgül və bəzək bitkilərinin təsnifatı.	2	
2	Mövzu 2.Bitkilərin sahədə yerləşdirilməsi prinsipləri . Plan: 1.Bağların salınması üçün ərazilərin seçilməsi. 2. Günəşli ərazilərə tələbkar bitkilər.	2	

3	Mövzu:3 Ağac və kol bitkiləri. Plan; 1.İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası. 2.Şam fəsiləsi bitkiləri.	2	
4	Mövzu;4.Bəzək bağçılığı sərv fəsiləsinə aid olan bitkilər. Plan: 1.Sərv fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası. 2.Qaraçöhrə fəsiləsindən ola bitkilər,onlardan istifadə qaydaları.	2	
5	Mövzu;5.Ağac kol,kol tipli ağac sarmaşan bitkilərin xarakter xüsusiyyətləri və istifadə istiqamətləri. Plan; 1.Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətləri. 2.Sarmaşan bitkilərin xüsusiyyətləri. 3.Ağac və kol bitkilərinin istifadə istiqamətləri.	2	
6	Mövzu 6.Bitkilərin sahədə yerləşdirilməsi prinsipləri. Plan: 1. Bağ salarkən ərazilərin seçilməsi qaydaları. 2.Yeni salınmış bağlarda ağacların yerləşdirilməsi. 3.Park və bağlarda əkiləcək ağac və kol cinsləri.	2	
7	Mövzu 7.Bitki üzərində aparılan əməliyyatlar. Plan. 1.Bitkilərə forma vermə və budama 2.Budamada istifadə olunan əsas prinsiplər. 3.Formaverici, nizamlayıcı,sanitar və cavanlaşdırıcı budanma üsullarının təsviri və təhlili. 4.Yüngül,orta və ağır budanma dərəcələrinin təsviri və təhlili	2	
8	Mövzu 8.Çətrin formalaşdırılması,budama vaxtı,dərəcəsi və texnikası. Plan 1.Təbii çətir formaları və onların yaradılması prinsipləri 2.Dayaqlı sünni çətir formalarının tipləri və yaradılması prinsipləri 3.Quru və yaşıl budamanın aparılması ..	2	
9	Mövzu 9.Gülçülük təsərrüfında kol qrup bitkiləri və soğanaqlı bitkilər. Plan. 1.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və forması. 2.Soğanaqlı bitkilərin növləri,botanik təsviri.	2	
10	Mövzu:10.Bəzək bağçılığına istifadə olunan çiçəkli kol bitkiləri. Plan: 1.Qızılgül bitkisinin yayılma arealı. 2.Hind yasəmənin yayılma arealı. 3.Yasəmən bitkisinin yayılma arealı.	2	
11	Mövzu:11. Landşaft dizaynında sarmaşan bitkilərdən istifadə olunması. Plan: 1.Landşaft dizaynında sarmaşan bitkilərdən istifadə olunması.	2	
12	Mövzu:12. Müasir və klassik həcmli formaların növ müxtəliflikləri və onların xüsusiyyətləri və Topiar incəsənətin tarixi və müasir şəraitdə yeri. Plan. 1.Sərilən formaların növ müxtəliflikləri və onların xarakter	2	

	xüsusiyyətləri. 2.Yaşıl heykəltaraşlıqda istifadə edilən bitkilərin tipləri və xarakter xüsusiyyətləri.		
13	Mövzu:13. Süni çətir formalarının calaq vuma yolu ilə yaradılması. Plan. 1.Ablaktirovka (yaxınlaşdırma) calağı. 2.Okulirovka (göz və ya tumurcuq) calağı. 3Kopulirovka (qələm) calağı.	2	
14	Mövzu:14. Qazon və onlara qulluq qaydaları Plan: 1.Qazonun yaradılması. 2.Qazona qulluq işlərinin aparılması. 3.Qazon sahələrində seyrəkliyin aradan qaldırılması.	2	
15	Mövzu 15.Dekorativ ağac-kol bitkilərinin çoxaldılma üsulları. Plan. 1.Yaşıllıqlarda istifadə olunacaq dekorativ ağac və kol bitkilərinin vegetativ yolla çoxaldılması. 2.Kök qələmləri və kolları bölməklə çoxaltma. 3.Budaqları basdırmaq və ya fərquend çoxaltma.	2	
	Cəmi:	30 s.	

	Laboratoriya məşğələsi mövzuları	Lab.	
1	Bəzək bağçılığı fənninin məqsəd və vəzifələri.	2	
2	Bəzək bağçılığı bitkilərinin təsnifatlarının qurulması və müqaisəli təhlili.	2	
3	Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi.	2	
4	Ağac kol,kol tipli ağac sarmaşan bitkilərin xarakter xüsusiyyətləri və istifadə istiqamətləri.	2	
5	Bəzək bitkilərinə müxtəlif formaların verilməsi qaydaları.	2	
6	Təbii və süni çətir formaları nın öyrənilməsi.	2	
7	Calaq formalarını tətbiq etməklə çətiir formalarını dəyişdirmək	2	
8	Budanma üsullarının öyrənilməsi və tətbiqi.	1	
	Cəmi:	15 s.	

XI.Fənn üzrə tələblər.(FTN)

sorğu və məlumat mənbələrindən istifadəni;sərbəst işləməyi;
kursun mövzuları üzrə elmi və metodik ədəbiyyatlarla işləməyi;
elektron vasitələrdən istifadə etməyi;
təbii ekosistemlərdə bitki populyasiyalarında müşahidə və təcrübi tədqiqatlar aparmaq;

KT-dən və elektron resurslardan istifadə etməyi;

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri.

Formalı ağac və kolların yaradılmasında istifadə edilən mexanizmlər qurğular alət və avadanlıqlardan istifadə qaydalarını;
hər bir bəzək formasının yaradılması prinsipini;
landşaft quruculuğunda ağac və kolların yerini müəyyənləşdirməyi;

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV Kollektivium sualları.

I Kollektivium sualları (30.10.2025 tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

- 1.Bəzək bağçılığı fənninin predmeti.
- 2.Bəzək bağçılığı fənninə giriş,fənnin digər elmlərlə əlaqəsi.
- 3.Bəzək bitkilərinin mənşə mərkəzləri.
- 4.İynəyarpaqlı bitkilər.
- 5.Bəzək bitkilərinin təsnifatı.
- 6.Bağların salınması üçün ərazilərin seçilməsi.
- 7.Günəşli ərazilərə tələbkar bitkilər.
- 8.İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası.
- 9.Şam fəsiləsi bitkiləri.
- 10.Sərv fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası.

II Kollektivium sualları (30.10.2025-04.12.2025 aralığında keçirilən mövzular üzrə):

- 1.Qaraçöhrə fəsiləsindən ola bitkilər,onlardan istifadə qaydaları.
- 2.Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətləri.
- 3.Sarmaşan bitkilərin xüsusiyyətləri.
- 4.Ağac və kol bitkilərinin istifadə istiqamətləri.
5. Bağ salarkən ərazilərin seçilməsi qaydaları.
- 6.Yeni salınmış bağlarda ağacların yerləşdirilməsi.
- 7.Park və bağlarda əkiləcək ağac və kol cinsləri.
- 8.Bitkilərə forma vermə və budama
- 9.Budamada istifadə olunan əsas prinsiplər.
- 10.Formaverici, nizamlayıcı,sanitar və cavanlaşdırıcı budanma üsullarının təsviri və təhlili.

V.İmtahan sualları:

Blok I

- 1.Bəzək bağçılığı fənninin predmeti.
- 2.Bəzək bağçılığı fənninə giriş,fənnin digər elmlərlə əlaqəsi.
- 3.Bəzək bitkilərinin mənşə mərkəzləri.
- 4.İynəyarpaqlı bitkilər.
- 5.Bəzək bitkilərinin təsnifatı.

Blok II

- 6.Bağların salınması üçün ərazilərin seçilməsi.
- 7.Günəşli ərazilərə tələbkar bitkilər.
- 8.İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası.
- 9.Şam fəsiləsi bitkiləri.
- 10.Sərv fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası.

Blok III

- 11.Qaraçöhrə fəsiləsindən ola bitkilər,onlardan istifadə qaydaları.
- 12.Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətləri.
- 13.Sarmaşan bitkilərin xüsusiyyətləri.
- 14.Ağac və kol bitkilərinin istifadə istiqamətlə.
- 15.Yeni salınmış bağlarda ağacların yerləşdirilməsi.

Blok IV

- 16.Park və bağlarda əkiləcək ağac və kol cinsləri.

- 17.Bitkilərə forma vermə və budama
- 18.Budamada istifadə olunan əsas prinsiplər.
- 19.Formaverici, nizamlayıcı,sanitar və cavanlaşdırıcı budanma üsullarının təsviri və təhlili.
- 20.Yüngül,orta və ağır budanma dərəcələrinin təsviri və təhlili.

Blok V

- 21.Təbii çətir formaları və omların yaradılması prinsipləri.
- 22.Dayaqlı sünni çətir formalarının tipləri və yaradılması prinsipləri
- 23.Quru və yaşıl budamanın aparılması ..
- 24.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və forması.
- 25.Soğanaqlı bitkilərin növləri,botanik təsviri.
- 26.Qızılgül bitkisinin yayılma arealı.

Blok VI

- 27.Hind yasəmənin yayılma arealı.
- 28.Yasəmən bitkisinin yayılma arealı.
- 29.Landşaft dizaynında sarmaşan bitkilərdən istifadə olunması.
- 30.Sərilən formaların növ müxtəliflikləri və onların xarakter xüsusiyyətləri.
- 31.Yaşıl heykəltaraşlıqda istifadə edilən bitkilərin tipləri və xarakter xüsusiyyətləri.
- 32.Ablaktirovka (yaxınlaşdırma) calağı.

Blok VII

- 33.Okulirovka (göz və ya tumurcuq) calağı.
- 34.Kopulirovka (qələm) calağı.
- 35.Qazonun yaradılması.
- 36.Qazona qulluq işlərinin aparılması.
- 37.Qazon sahələrində seyrəkliyin aradan qaldırılması.
- 38.Yaşıllıqlarda istifadə olunacaq dekorativ ağac və kol bitkilərinin vegetativ yolla çoxaldılması
- 39.Kök qələmləri və kolları bölməklə çoxaltma.
- 40.Budaqları basdırmaq və ya fərqənd çoxaltma.

“Bəzək bağçılığı və peyzaj dizaynı” fənnin sillabusu 050706- “Meşəçilik”(A+B) ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.Sillabus “Aqrar fənlər” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 01)

Fənn müəllimi:



b.m. N.T.Tagiyev

Kafedra müdiri:



dos.İ.C.Kerimov.